

Vergaderjaar 2008–2009

21 501-02

Raad Algemene Zaken en Externe Betrekkingen

Nr. 870

**BRIEF VAN DE MINISTER EN STAATSSECRETARIS VAN BUITEN-
LANDSE ZAKEN**

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 19 januari 2009

Graag bieden wij u hierbij de geannoteerde agenda aan van de Raad Algemene Zaken en Externe Betrekkingen (RAZEB) van 26 en 27 januari 2009.

De minister van Buitenlandse Zaken,
M. J. M. Verhagen

De staatssecretaris van Buitenlandse Zaken,
F. C. G. M. Timmermans

Geannoteerde agenda van de Raad Algemene Zaken en Externe Betrekkingen (RAZEB) van 26 en 27 januari 2009

Algemene Zaken

Presentatie voorzitterschaps prioriteiten

De Raad zal een openbare gedachtewisseling wijden aan het door het Tsjechische voorzitterschap opgestelde programma «Europe without barriers». Dit werkprogramma ging u toe per brief d.d. 9 januari jl. Op 14 januari jl. presenteerde Raadsvoorzitter Topolanek dit programma in het Europees Parlement, waarbij hij de drie «E's» langsloep – Economie, Energie, Europa in de wereld – die het voorzitterschap bij wijze van kapstok heeft gehanteerd om de diverse prioriteiten voor het komende half jaar een logische plek te geven.

Het voorzitterschapsprogramma verdient lof voor zijn realistische toonzetting en het stellen van de juiste prioriteiten, ook in het licht van het huidige economische klimaat. Veel van de door het Franse voorzitterschap en de Europese Commissie genomen initiatieven na het uitbreken van de financiële crisis zullen een voortzetting danwel uitwerking moeten krijgen in de komende maanden. De bespreking van de Lissabon-strategie, traditiegetrouw op de Voorjaarsraad, zal daarbij ook een extra dimensie krijgen, waarbij de uitdaging ligt in het zoeken naar wegen voor Europa om sterker uit de crisis te komen. Dat energie in al zijn aspecten een belangrijk thema is dat de EU moet adresseren, is helaas in de eerste dagen van dit jaar al duidelijk bewaarheid door het gasconflict tussen Oekraïne en de Russische Federatie.

Nederland steunt het voornemen van het voorzitterschap om te investeren in de transatlantische betrekkingen en de nieuwe VS-administratie. Voor een oplossing van de politieke, economische en veiligheidsvraagstukken van deze tijd is meer dan ooit de transatlantische band van belang. De EU-VS relatie is gericht op een relatie van complementariteit en medeverantwoordelijkheid.

Daarnaast wil het voorzitterschap veel aandacht besteden aan het Oostelijk partnerschap. Nederland steunt deze prioriteit. Nederland en de Europese Unie hebben immers grote politieke, economische en energiebelangen in deze regio. Het is belangrijk om deze regio te verbinden met de Europese waarden, zonder de landen een lidmaatschapsperspectief te bieden.

Tot slot hecht het voorzitterschap aan voortvarendheid in het uitbreidingsproces, vooral met de landen van de Westelijke Balkan. Nederland zal blijven benadrukken dat de Kopenhagen-criteria, inclusief ICTY conditionaliteit, leidend zijn voor het tempo waarmee deze landen toenadering vinden tot de EU.

Energievoorzieningszekerheid

De Raad zal spreken over de follow-up van de informele ministeriële bijeenkomst in Praag van 8 januari jl. en over de effecten van de recente gascrisis op het Europese energiebeleid, met name op het gebied van energievoorzieningszekerheid.

Externe betrekkingen

Midden-Oosten Vredesproces (MOVP)

Over de actuele ontwikkelingen ten aanzien van het MOVP gaat uw Kamer nog voor dit Algemeen Overleg een separate brief toe.

Westelijke Balkan

Op moment van schrijven lijkt het waarschijnlijk dat het voorzitterschap de Westelijke Balkan van de agenda zal verwijderen om voldoende tijd in te kunnen ruimen voor de bespreking over het Midden-Oosten. Het voorzitterschap heeft gesteld dat indien de Westelijke Balkan wordt gehandhaafd op de agenda van de Raad, de discussie toegespits zal worden op Kosovo.

De ministers zullen in dit geval de voortgang van de in december jl. van start gegane missie EULEX Kosovo bespreken. Nederland verwelkomt het feit dat de missie inmiddels in geheel Kosovo actief is. Recent heeft een aantal etnisch-geïntende incidenten plaatsgevonden in Mitrovica. Naar mening van Nederland hebben de Kosovaarse politie, EULEX en KFOR kordaat en in goed onderling overleg opgetreden en zijn afspraken gemaakt ter voorkoming van dergelijke incidenten in de toekomst.

Oekraïne/Rusland

De Raad zal naar aanleiding van de gascrisis spreken over de buitenlands politieke en economische relaties met Oekraïne en Rusland. De recente bilaterale gascrisis tussen Rusland en Oekraïne heeft nogmaals aangetoond hoe sterk afhankelijk de Europese Unie, Rusland en Oekraïne van elkaar zijn. Nederland is van mening dat energie door beide landen niet misbruikt dient te worden om geo-strategische en politieke doelstellingen te verwezenlijken. Nederland zal ervoor pleiten dat de Europese Unie zich richting Rusland en Oekraïne eensgezind op blijft stellen en dat in de betrekkingen duidelijk wordt gemaakt dat de Europese Unie van Moskou en Kiev verwacht dat de relaties gebaseerd blijven op verantwoordelijk en betrouwbaar nabuurschap.

Tijdens deze discussie zullen ook de contractuele relaties aan de orde komen. De Europese Unie voert onderhandelingen met Rusland over een nieuwe strategische overeenkomst. Deze onderhandelingen zijn nog in een beginstadium. Met Oekraïne onderhandelt de EU momenteel over een associatieovereenkomst. Nederland zal in de Raad aangeven dat deze akkoorden een weerspiegeling moeten zijn van de brede relatie van de Europese Unie met Rusland en Oekraïne, waarin ook ruime aandacht is voor politieke samenwerking (inclusief mensenrechten en rechtstatelijke ontwikkeling), handel en economische samenwerking alsmede samenwerking op het gebied van Justitie en Binnenlandse Zaken.

Zimbabwe

De humanitaire situatie in Zimbabwe blijft verslechteren. De cholera-epidemie breidt zich steeds verder uit, ook naar de buurlanden, en heeft inmiddels bijna 2000 levens geëist. Voorts is er nog geen voortgang geboekt bij de vorming van een regering die recht doet aan de verkiezingsuitslag van voorjaar 2008 en het akkoord dat Mugabe en Tsvangirai sloten op 15 september jl. Op het moment van schrijven van deze geannoteerde agenda was de uitkomst nog niet bekend van het vervolgesprek tussen Mugabe en Tsvangirai, in het bijzijn van de presidenten van Zuid-Afrika en Mozambique op 19 januari.

Ook de mensenrechtensituatie blijft uitermate zorgelijk. Eind december jl. werden 31 mensenrechtenverdedigers van wie al weken geen teken van leven was vernomen, waaronder Jestina Mukoko van het *Zimbabwe Peace Project*, met zichtbare sporen van mishandeling voorgeleid voor de rechter. Zij worden beschuldigd van het werven van mensen die in Botswana getraind zouden worden om de regering van Mugabe omver te

werpen en zitten nog steeds in hechtenis. Ook zijn recentelijk zeven leden van de oppositie aangeklaagd wegens het vermeend voorbereiden van bomaanslagen.

Nederland blijft in bilateraal en EU-kader aandacht vragen voor deze ontwikkelingen en is van mening dat de uiterst zorgelijke situatie in Zimbabwe aanleiding geeft voor een verdere uitbreiding van de sancties tegen bedrijven en individuen die gelieerd zijn aan het regime van Mugabe. Wat betreft diamanthandel inventariseert de Europese Commissie momenteel de mogelijkheden om te voorkomen dat de opbrengsten van de handel gebruikt kunnen worden voor de financiering van de belangen van Mugabe en zijn aanhangers.

Guantánamo

De Raad zal spreken over de stand van zaken van sluiting van de detentiefaciliteit op Guantánamo Bay.

Inkomend president Obama heeft gezegd Guantánamo Bay in het begin van zijn ambtstermijn te willen sluiten. Nederland heeft steeds gepleit voor sluiting van deze detentiefaciliteit en is derhalve verheugd met dit voornemen. Nederland ziet het als de verantwoordelijkheid van de VS om zorg te dragen van een goede afwikkeling van de sluiting. Dat geldt zowel voor eerlijke berechting van diegenen die na sluiting van Guantánamo Bay strafrechtelijk zullen worden vervolgd, als voor de repatriëring en opname van diegenen die zullen worden vrijgelaten, inclusief de bescherming van hun mensenrechten.

Nederland is niet voornemens ex-gevangenen uit Guantánamo Bay op te nemen. Nederland is evenwel graag bereid om, o.a. in EU-kader, met de VS mee te denken over mogelijkheden om opname van ex-gedetineerden in landen van herkomst of derde landen te faciliteren. Daarnaast blijft Nederland actief betrokken bij de dialoog over internationaal-juridische vraagstukken inzake de eerlijke berechting van internationale terroristen en het belang van mensenrechten in de bestrijding van terrorisme.